

educació:

L'escola davant el desemparament infantil

Família i escola són dues institucions ben diferenciades però a la vegada en estreta interacció per la consecució d'un mateix objectiu: el desenvolupament infantil. D'aquest, pares, mares i mestres en som corresponsables, amb una actitud recíproca, de més o menys solidaritat.

Aquesta corresponsabilitat de família i escola davant les necessitats infantils i juvenils és un tema molt debatut i qüestionat socialment. S'han aportat arguments d'uns i d'altres en un intent, sovint amb poc èxit, d'establir límits i diferències en les tasques i les obligacions de familiars i educadors. En una societat on imperen la manca de referències i els canvis ràpids, uns i altres demanen un repartiment adequat de les obligacions educatives com ho faria una jove parella malavinguda davant les tasques i els deures nous que comporta la vida en comú, en una negociació en què moltes vegades regna la insatisfacció mútua.

I és en aquest anar i venir de demandes i retrets d'ambdues entitats on de tant en tant apareix la figura difuminada del **desemparat**, aquell nen que seua a l'última taula del fons amb la mirada confusa o aquella nena que en silenci llegeix una fitxa indesxifrable que finalment no omplirà, i que ningú no li demanarà, que no porta

berenar, ni té llapis de colors a casa, etc. L'un mirant l'altre, les feines "pengen", i del nen del fons de la classe ningú se n'ocupa.

“Del desenvolupament infantil, pares, mares i mestres en som corresponsables”

L'un mirant l'altre, les feines “pengen”: l'escola davant el desemparament infantil

Què pot fer l'escola davant el desemparament infantil?

Alguns poden pensar o dir, i no sense raó, que nosaltres, els mestres, no tenim la formació, els recursos ni el temps de dedicació necessaris per compensar les mancances del desemparament infantil i al·legaran, també amb raó, que per això hi ha els serveis socials i els organismes de protecció a la infància, que la nostra tasca és curricular, i potser, sense dir-ho en veu alta, opinaran que “de totes maneres és una batalla perduda”. I és precisament aquest darrer pensament en veu baixa, ràpid, inconscient i repetit, el que val la pena qüestionar seriosament.

En aquest sentit, voldria fer ús d'un terme que darrerament està en voga quan es parla d'infància en risc. Se'n diu “resiliència” i, tot i que prové del camp de la física, quan parlem de persones ens referim a la capacitat que tenen de sobreposar-se a les experiències negatives, desestabilitzadores i doloroses que els succeeixen en la vida.

Els docents tenim la possibilitat d'esdevenir adults protectors de l'infant i podem reforçar-ne la capacitat d'autoreparació personal si te-

nim en compte algunes idees bàsiques que fonamentin la nostra tasca diària:

–El **tracte afectiu i sincerament respectuós** opera com un bàlsam reparador en l'esperit ferit de l'infant i té efectes positius en la seva conducta i els seus aprenentatges.

–Els **programes d'educació emocional, l'educació en valors i la pràctica de l'empatia** ajuden l'infant a crear relacions positives amb el seu entorn.

–Una **estructura escolar sòlida** promou la interiorització dels límits i modela la gestió emocional i conductual de l'infant.

–La **comunicació oberta** dona a l'infant la possibilitat d'explicar la seva història en un entorn segur i, per tant, facilita la creació d'un vincle positiu amb un adult, el docent.

–**Mantenir unes expectatives elevades sobre el futur dels nostres alumnes** els ajudarà a plantejar-se objectius estimulants a la vida.

–Un **ambient escolar creatiu** impulsarà l'infant a cercar solucions creatives als seus problemes.

“Els docents tenim la possibilitat d'esdevenir adults protectors de l'infant”

En general, una bona experiència social a l'escola i l'establiment de llaços afectius positius i sans esdevenen regals molts valuosos per a la vida actual i futura de l'infant.

Eva Carmona
Mestra i psicopedagoga
Terapeuta familiar
Directora de PrísMa
administracio@prisma.cat

